

trației¹. Institutul asigura întregului personal locuința, hrana și încălzirea. Elevii, în număr de patruzeci, erau « fii de țărani lipsiți de mijloace de pe moșiile Pomirla, Lișnea și Cocorăni, cum și o parte din copiii provenind din Institutul orfanotropic gregorian din Iași »². Toți elevii erau interni și bursieri.

Proaspătul profesor, atunci în vîrstă de 21 de ani, își ia postul în primire la 1 septembrie 1885. Se simte bine aici: « locul e frumos, clima e sănătoasă »³. Într-adevăr, liceul se afla în mijlocul unei întinse și poetice grădini, pe o înălțime (Dealul Căramidăriei), de unde privirile puteau urmări pînă departe, spre Dorohoi și spre codrii Hertii, peisajul policrom, mereu îmbogățit cu noi nuanțe.

Temeinica pregătire și conștiințiozitatea noului profesor se fac simțite de la început. La scurt timp după începerea cursurilor, Ioan Bogdan informează în scris direcția institutului asupra lipsurilor constatate în cunoștințele elevilor la limbile greacă și latină, propunînd soluții de îndreptare⁴. Cere îmbogățirea bibliotecii școlii⁵ cu lucrări noi, comandă pentru propria-i bibliotecă studii din străinătate, prin librarii din Iași, citește fără răgaz. « Trebuie să-mi cumpăr cărți, scrie el mamei, căci fără de ele sunt mort. Va trebui să cheltuiesc cîteva sute de franci pentru cărți în acest an. Ele îmi vor aduce însă mai tîrziu răsplată; cînd avînd mai multe cunoștințe, voi putea scrie cîte ceva »⁶.

Condițiile aspre de viață de pînă atunci, pasiunea pentru studiu, nesiguranta zilei de mîine îl fac să ducă o existență retrasă și gravă, cu totul opusă de aceea a tinerilor de etatea lui: « Trăiesc în raport cu vîrsta mea foarte retras. Se miră toți de mine că sînt așa de retras și serios, îmi zic că am îmbătrînit fără de vreme. Nime nu mă crede că am numai 21 de ani »⁷. Într-una din scrisori mărturisește părinților că vrea să-și creeze prin muncă o poziție socială care să-i permită, pe de o parte, să le facă și lor viața mai ușoară (începe să-i ajute cu bani), iar pe de alta să-i dea posibilitatea « de a-i satisface dorința de a ajunge un prețuit om de știință »⁸.

Din această perioadă datează și cele dintîi colaborări la « Convorbiri literare ». Primul articol, apărut în numărul din 1 noiembrie 1885, este o dare de seamă critică asupra cărții lui Aron Dansușianu, *Istoria limbii și literaturii române*⁹. Deși recunoaște fostului său profesor de latină meritul de a fi grupat « toate datele aflate pînă acum cu privire la istoria limbii și literaturii »¹⁰ și de a fi dat « întîia încercare serioasă de sinteză », Ioan Bogdan critică poziția neștiințifică a autorului într-o serie de probleme de limbă și literatură. Între altele, recenzentul ia apărarea lui V. Alecsandri, pe care istoricul literar îl situa, ca valoare, în urma lui Dimitrie Bolintineanu și Andrei Mureșanu, acuzîndu-l că săvîrșește grave greșeli gramaticale și că își împestrează limbajul poetic cu expresii vulgare sau neologisme. Darea de seamă a lui I. Bogdan atrage

¹ Pentru descrierea amănunțită a localului, așa cum era atunci, vezi « Tabloul » înaintat de direcția școlii Ministerului Instrucțiunii în 1886 (Arhivele Statului București, Dos. 4215/1887, f. 325—335).

² Art. 1 din « Reg. de ordine și disciplină », Iași, 1879.

³ Scrisoarea din 20 septembrie 1885 (Anexa IX).

⁴ Registrul de intrare (vezi nota 9, p. 189).

⁵ Prin « Tabloul » înaintat (vezi nota 1) direcția școlii informează Ministerul Instrucțiunii că biblioteca avea în cursul anului 1887 un număr de 2180 de volume.

⁶ Scrisoarea din 15 noiembrie 1885 (Anexa X).

⁷ Ibidem.

⁸ Scrisoare din 1 decembrie 1885 (Anexa XI).

⁹ Ioan Bogdan, *Istoria limbii și literaturii române de d. Aron Dansușianu (1885)*. Dare de seamă critică, în « Convorbiri literare », XIX, nr. 8, p. 678—696.

¹⁰ Ibid., p. 678.